

Posudek oponenta bakalářské práce

Posuzovaná práce: *Srovnání NDE a podobných zážitků z psychedelických sezení s LSD, DMT a ketaminem.*

Autor: Michal Grus

Vedoucí práce: Hynek Bartoš, Ph.D.

Rozsah: 40 stran.

V tomto posudku jsem nucen uchýlit se od obvyklé praxe a začít komentářem formální povahy práce. Je totiž bohužel faktem, že předložená bakalářská práce *naprosto* formální náležitosti akademického či kvalifikačního textu *nesplňuje*. Jen samotná formální stránka by po mém soudu měla být důvodem k nedoporučení k obhajobě. Konkrétně:

V zásadě každá jednotlivá strana obsahuje hned několik nepřehlédnutelných a nepochopitelných překlepů, gramatických a jiných chyb (na s. 14. dokonce zničehonic končí věta v polovině). Nejen, že je zjevné, že autor práci po sobě ani nepřečetl, nezdá se však současně, že by samotnému sepsání mohl věnovat více než jeden den. Jednotlivosti těchto překlepů uvádět nebudu, klíčová je především jejich intenzita.

Citační zvyklosti: práce, pokud už tak explicitně činí, cituje špatně; s bibliografickými odkazy zachází volně a nedůsledně. Bibliografie na konci textu je příkladem výše zmiňovaného přístupu – takto nemůže vypadat, pokud by ji po sobě autor přečetl. Často užívaný citační odkaz ve formě (Autor:strana; rok) je minimálně neobvyklý. Velmi často však citační odkaz zůstává ve formě (strana), což je mi nepochopitelné, obzvláště, pokud se práce věnuje hned několika titulům téhož autora a není patrné, o který z nich jde. Oddíl 3.2.1. cituje *naprosto* bez odkazu. Odkaz na internetové zdroje je rovněž chybný.

U každé studentské práce lze očekávat jistou míru chyb, překlepů, přehlédnutí, zde se však jedná o hlavní symptom kvality práce jako takové.

Práce věcně usiluje o hodnocení vztahu mezi zážitky, resp. zkušenostmi, jež jsou projevem stavu klinické smrti, vážného ohrožení života, apod., souhrnně NDE (Near Death Experiences) a prožitků vznikajících při intoxikaci psychoaktivními drogami (LSD, DMT, ketamin). Alespoň elementárně je půda hodnocení těchto zážitků nazvána autorem jako fenomenologická.

Podobný podnik se však z mnoha důvodů ukazuje být neudržitelný. Především se zdá, jako by práce byla vedena pozice z medicínského, či farmakologického odborného diskurzu. Tak tomu však není a být nemůže. Práce pouze referuje o výsledcích výzkumů, jež byly prováděny od 60. let. Chybí proto perspektiva, jež by reálně umožnila zaujmout věcně obhajitelný postoj ke zkoumané problematice. Ona zmiňovaná „fenomenologická“ perspektiva je „fenomenologií“ v nejširším a bohužel *naprosto* neodpovídajícím smyslu slova, neboť jí je reálně v práci jedině reference o referenci výzkumníků o prožitcích jejich pacientů, resp. probantů. Dokonce pak práce vystupuje v roli zdroje, resp. výzkumníka – srv. s. 31, či zaujímá normativní stanovisko, jež není ničím založeno (např. s. 34.).

Není mi proto zjevné, proč má jít podle autora o výzkum, o jaký výzkum běží, jakou užívá metodu, či jednoduše, jaká je přidaná hodnota této práce. Práce proto dospívá k závěru, který je jediný možný a tedy bohužel *naprosto* nevypovídající: „Nezbývá, než uzavřít diskusi konstatováním, že pro další osvětlení problematiky je nutný následný výzkum a prohloubení v oblasti všech jevů takajících (sic!) se NDE a jim podobných stavů.“ (s. 39.)

Dovedl bych pochopit, pokud by šlo o *review of research* dané problematiky. Pak by byla udržitelná pozice reference o podobných zdrojích, taková je ostatně podstata *review of research*. Práce by pak sloužila jako přípravná fáze dalšího bádání. Avšak zde je řeč pouze o

11 titulech literatury, nejde tedy rozhodně o jakkoli vyčerpávající, resp. alespoň reprezentativní úvod do problematiky.

Podobně bych rozuměl smysluplnosti práce, jež čerpá pouze ze sekundárních zdrojů, pokud by šlo o v českém prostředí zcela neznámý problém, fenomén, pokud by jej tedy buďto v přiměřené formě popularizovala, či uváděla. V tomto případě tomu tak rozhodně není a autor sám to dokonce reflektuje v úvodu práce.

Další jednotlivé problémy:

Klíčové určení „smrti“, vůči níž by bylo možno poměřovat zážitky blízké smrti, apod. je zmatené. Na jedné straně je smrt „stav, ze kterého již není návratu.“ (s. 7.) Pak ovšem čteme např. „Obvykle jsou zážitky těchto lidí barvitější a úplnější než prožitky těch, kteří se smrti pouze přiblížili, a lidé, kteří byli mrtvi dlouho, došli dále, než ti, kteří byli oživeni dříve.“ (s. 19n.) Jakkoli rozumím tomu, co chce autor říci, je podobná formulační vágnost chybou. K témuž dále viz s. 26.

Celá první část v zásadě spirálovitě opakuje motivy, jež se objevují jak v „Úvodu do tématu“, tak v „Názorech odborníků“, tak „Experimentech badatelů“ i konečně ve „Vzájemném srovnání“. Podobně je tomu v druhé části. Toto členění je mi nejasné a vztah jednotlivých částí rovněž.

Odkud se bere názor Carla Sagana? (s. 16.) Podobně dále tamt. Dr. Morse. Podobně dále John Lilly, s. 32.

Co je „apoarousal“? (s. 13.)

Netuším, co je „vstup životní energie do plodu“ (s. 32.)

Práce pracuje se špatným překladem anglických originálů – např. „technické porušení volné vazby“, s. 33.

Celkově proto jen rekapituluji hodnocení, jež zaznělo již na začátku posudku: v této podobě nemohu posuzovanou práci doporučit k obhajobě.

V Praze dne 11. 10. 2010

Jakub Marek, Ph.D.